

Self-efficacy

Představení konceptu: Individuální úkol č. 2

ISKM10 Informační chování

Autor: Andrea Malíková

UČO: 512398

Počet znaků: 8 259

Obsah

Představení konceptu self-efficacy.....	3
Dosavadní výzkumné studie	4
Kritické zhodnocení slabin a silných stránek konceptu	6
Možnosti využití k dalšímu studiu informačního chování	6
Zdroje.....	7

Představení konceptu self-efficacy

Self-efficacy je psychologický koncept, který definoval Albert Bandura v roce 1997 ve své knize „Self-efficacy: The Exercise of Control“.¹ Lze jej definovat jako: „přesvědčení o vlastních schopnostech organizovat a provádět činnosti, které jsou nutné k dosažení daných cílů“.² Pojem užívá a vychází z sociálně-kognitivní teorie, r. 1960.

V kontextu informačních studií lze pojem vnímat jako víru člověka v jeho schopnost vyhledávat, vyhodnocovat a využívat získané informace. Jedinec s vysokou mírou self-efficacy disponuje vyšší mírou zapojení do učebního procesu, a tedy i schopností efektivněji vyhledávat a využívat získané informace. To vede ve výsledku k lepšímu porozumění a úspěchu v akademickém prostředí, kariéře či osobním životě.

Mezi hlavní faktory, které Bandura zmiňuje v *Social Cognitive Theory*³ v souvislosti s vlivem na self-efficacy patří osobní zkušenosti, zástupné zkušenosti (pozorování), povzbuzování druhými, a emoční a fyziologický stav.⁴

U vyšší míry self-efficacy jedince je pravděpodobnější, že se zapojí do úkolů, vizualizují úspěšné scénáře a projevují důvěru ve své schopnosti, zatímco lidé s nižší mírou self-efficacy mají tendenci vyhýbat se úkolům a prožívat úzkost.⁵ To ovlivňuje naše aktivity, úsilí a vytrvalost. Pokud lidé přemýšlejí o tom, jak by cokoli mohlo být lepší, než je teď a porovnávají své současné já, může to vést k silným pocitům nespokojenosti, zvláště pokud si myslí, že nemají možnost dosáhnout lepších výsledků v budoucnosti.⁶

Jak lze však úroveň či míru self-efficacy měřit? Dle GSES – *Generalized Self-Efficacy Scale*, jejímž autory jsou Ralf Schwarzer a Matthias Jerusalem. Stupnice je složena z 10 bodů, z nichž u každého bodu jsou čtyři možnosti (vůbec to není pravda, sotva pravda, středně pravdivé, přesná pravda).⁷

¹ BANDURA, Albert. *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: Stanford university W. H. Freeman and company, 1997. ISBN 0-7167-2626-2.

² Tamtéž

³ NICKERSON, Charlotte. Albert Bandura's Social Cognitive Theory. *SimplyPsychology* [online]. [cit. 2024-04-01].

Dostupné z: <https://www.simplypsychology.org/social-cognitive-theory.html>

⁴ A Literature Review on Self-Efficacy and Stress Among University Students. *BMT21* [online]. Valencia, 2021, **3rd**, 79-83 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.4995/BMT2021.2021.13618>

⁵ BANDURA, Albert. *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: Stanford university W. H. Freeman and company, 1997. ISBN 0-7167-2626-2.

⁶ LAWRENCE, Sanna. Self-efficacy and counterfactual thinking: Up a creek with and without a paddle. *Personality and Social Psychology Bulletin* [online]. **23**(6), 654-665 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1177/0146167297236008>

⁷ SCHWARZER, Ralf, Matthias JERUSALEM, J. WEINMAN, S. WRIGHT a Marie JOHNSTON. Generalized Self-Efficacy Scale. *Measures in Health Psychology: A User's Portfolio. Causal and control beliefs Windsor*. 1995/01/01.

Závěrem lze konstatovat, že self-efficacy je jedním ze základních konceptů pro porozumění lidskému chování. Ovlivňuje způsob, jakým jednotlivci přistupují k úkolům, rozhodují se a dosahují cílů, což z konceptu činí klíčový faktor ve vzdělávání, profesním výkonu a osobním rozvoji.

Jak již ve své knize Bandura zmiňuje, že věřit si je polovičním klíčem k úspěchu.⁸

Dosavadní výzkumné studie

Na příkladech konkrétních výzkumů ukažte, na jaké oblasti a typy problémů lze koncept aplikovat nebo ve kterých může být užitečný (3-5)

Problém	Metodologie	Poznatky	Zdroj
Jaký vliv má imigrační pozadí německých studentů na akademickou self-efficacy? Jaký je její význam pro studenty v různých sociálních a mezikulturních kontextech? Čím se liší?	Kvantitativní metoda v podobě dotazníkového šetření pro sběr dat. Respondenti z různých kulturních a sociálních kontextů (bývalého sovětského svazu, tureckého původu, němečtí studenti bez přistěhovaleckého původu). Dohromady 1 598 žáků ze 71 německých škol. Konečný vzorek činil 1 208 studentů.	Analýza dat ukázala výrazné mezikulturní rozdíly, a to jak na úrovni akademické self-efficacy, tak i v identifikovaných zdrojích, které ji ovlivňují. Zvláštní pozornost byla věnována sociálním kontextům, jako je rodina, škola a vrstevnické vztahy, které se ukázaly jako klíčové. Studie naznačuje, že úroveň vzdělání rodičů, jejich zaměstnání a podpora v rodině mohou ovlivňovat akademickou self-efficacy. Výsledky této studie potvrzují význam mezikulturního výzkumu v oblasti akademické self-efficacy a zdůrazňují jejich nutnost při navrhování intervencí na podporu akademického rozvoje v multikulturním prostředí a sociálních kontextech.	Gebauer, M., McElvany, N., Köller, O., & Schöber, C. (2021). Cross-cultural differences in academic self-efficacy and its sources across socialization contexts. <i>Social Psychology of Education</i> , 24, 1407 - 1432. https://link.springer.com/article/10.1007/s11218-021-09658-3

⁸ BANDURA, Albert. *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: Stanford university W. H. Freeman and company, 1997. ISBN 0-7167-2626-2.

		Výsledky studie podporují a zároveň vyvracejí Bandurovu sociálně kognitivní teorii tím, že ukazují, že konstrukty související se self-efficacy fungují odlišně u studentů s kulturně odlišným přistěhovaleckým původem z imigrantského prostředí. Studie tak prokázala odlišné environmentální dopady na formování akademické self-efficacy tím, že současně analyzovala čtyři zdroje akademické self-efficacy ve třech kontextech socializace.	
Jak se liší self-efficacy studentů ve 42 zemích? Jaký vliv mají jejich kulturní hodnoty na self-efficacy?	Syntéza informací z databází: PISA 2018, Hofstede Insights. 308 849 studentů na 11 574 školách ve 42 zemích a ekonomikách, které se účastnily PISA 2018. Následně byla použita klasifikace k rozdělení zemí s různými latentními průměry studentovy self-efficacy do skupin podle Hofstedových šesti kulturních dimenzí.	Výsledky studie ukázaly, že studenti Albánie, Kolumbie a Peru měly nejvyšší průměrnou self-efficacy, zatímco Slovensko, Rusko či Libanon měly nejnižší. Analýza zdůraznila význam kulturních hodnot při formování studentovy self-efficacy a poskytla konkrétní doporučení pro pedagogy, které země by měly napodobit, aby se podpořila studentova self-efficacy.	JIN, Rui; WU, Rongxiu; XIA, Yuyan a ZHAO, Mingren. What cultural values determine student self-efficacy? An empirical study for 42 countries and economies. Online. <i>Frontiers in Psychology</i> . 2023, roč. 14. ISSN 16641078. Dostupné z: https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1177415 . [cit. 2024-04-01].
Jaký má vliv účast na sportovních aktivitách na self-efficacy u čínských vysokoškolských studentů? Má self-efficacy nějaký vztah mezi fyzickou aktivitou?	Experiment pozorování po dobu 12 týdnů u 115 studentů. Po dokončení testování byla sesbírána data analyzována pomocí multivariační analýzou k ověření výzkumného modelu.	Sport má významnou pozitivní roli v redukci komplexu méněcennosti u vysokoškolských studentů. Self-efficacy je zlepšováno během fyzické aktivity z pohledu tří sportovních situací (soutěžní, zábavná a kontrolní skupinu). Přičemž soutěžní je z hlediska vlivu na komplex méněcennosti lepší než u zábavního sportu.	LIU, Chu. Research on the influence of college students' participation in sports activities on their sense of inferiority based on self-esteem and general self-efficacy. <i>Frontiers in Psychology</i> [online]. 2022, 13 [cit. 2024-04-01]. ISSN 16641078.

			Dostupné z: doi:10.3389/fpsyg.2022. 994209
Jaký je vztah mezi self-efficacy a self-regulated učením u studentů v předmětu angličtiny jako druhého jazyka? Jak tyto faktory ovlivňují studentskou úroveň znalostí anglického jazyka?	Studie použila kvalitativní výzkum. Pro sběr dat byly použity polostrukturované rozhovory, pozorování ve třídě a analýza dokumentů.	Výsledky ukázaly vztah mezi self-efficacy a self-regulated učením a úrovní jazykového úspěchu studentů. Instrukce sebeřízeného učení by měla být začleněna do výuky ESL pro rozvoj samoregulovaných studentů.	Self-Efficacy Beliefs and Self-Regulated Learning Strategies in Learning English as a Second Language. <i>Theory and Practice in Language Studies</i> [online]. 2023, 13 (6), 1483-1493 [cit. 2024-04-01]. ISSN 1799-2591. Dostupné z: https://tpls.academypublication.com/index.php/tpls/article/view/6108/4909

Kritické zhodnocení slabin a silných stránek konceptu

Výzkumy v obecné rovině ukazují, že vyšší míra self-efficacy je spojena s lepším výkonem, vyšší motivací a vytrvalostí při dosahování cílů. Hraje klíčovou roli jako prediktor úspěchu a adaptace jedince. Důležité je sebeuvědomění člověka. Koncept self-efficacy poskytuje široký rámec pro analýzu víry jednotlivce v jeho schopnosti provádět určité činnosti k dosažení stanovených cílů. Je nadmíru univerzální a lze jej aplikovat do různých oblastí lidského života.

Nicméně, existují i určité slabiny tohoto konceptu. Jelikož data reprezentují subjektivní vnímání jedinců, mohou vést k méně přesným výsledkům a interpretaci dat.

Možnosti využití k dalšímu studiu informačního chování

Nápady na další výzkumné problémy:

- Jaký je vztah mezi self-efficacy a úspěšností vyhledávání, hodnocení a využívání informací studenty informačních studií?
- Jaké jsou strategie pro posilování self-efficacy u studentů informačních studií? Jaký je vliv těchto strategií na schopnost efektivně pracovat s informacemi a dosahovat akademických cílů?

Dalšími pojmy, kterých se dotýká *self-efficacy* jsou *self-esteem*, *self-concept*, *self-worth*, *self-evaluation* nebo *self-perception*.

Zdroje

1. BANDURA, Albert. *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: Stanford university W. H. Freeman and company, 1997. ISBN 0-7167-2626-2.
2. A Literature Review on Self-Efficacy and Stress Among University Students. *BMT21* [online]. Valencia, 2021, **3rd**, 79-83 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.4995/BMT2021.2021.13618>
3. NICKERSON, Charlotte. Albert Bandura's Social Cognitive Theory. *SimplyPsychology* [online]. [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://www.simplypsychology.org/social-cognitive-theory.html>
4. LAWRENCE, Sanna. Self-efficacy and counterfactual thinking: Up a creek with and without a paddle. *Personality and Social Psychology Bulletin* [online]. **23**(6), 654-665 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1177/0146167297236008>
5. SCHWARZER, Ralf, Matthias JERUSALEM, J. WEINMAN, S. WRIGHT a Marie JOHNSTON. Generalized Self-Efficacy Scale. *Measures in Health Psychology: A User's Portfolio. Causal and control beliefs Windsor*. 1995/01/01.
6. Gebauer, M., McElvany, N., Köller, O., & Schöber, C. (2021). Cross-cultural differences in academic self-efficacy and its sources across socialization contexts. *Social Psychology of Education*, 24, 1407 - 1432. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11218-021-09658-3>. [cit. 2024-04-01]
7. JIN, Rui; WU, Rongxiu; XIA, Yuyan a ZHAO, Mingren. What cultural values determine student self-efficacy? An empirical study for 42 countries and economies. Online. *Frontiers in Psychology*. 2023, roč. 14. ISSN 16641078. Dostupné z: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1177415>. [cit. 2024-04-01].
8. LIU, Chu. Research on the influence of college students' participation in sports activities on their sense of inferiority based on self-esteem and general self-efficacy. *Frontiers in Psychology* [online]. 2022, **13** [cit. 2024-04-01]. ISSN 16641078. Dostupné z: doi:10.3389/fpsyg.2022.994209
9. Self-Efficacy Beliefs and Self-Regulated Learning Strategies in Learning English as a Second Language. *Theory and Practice in Language Studies* [online]. 2023, **13**(6), 1483-1493 [cit. 2024-04-01]. ISSN 1799-2591. Dostupné z: <https://tpls.academypublication.com/index.php/tpls/article/view/6108/4909>